

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 L. — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseket alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díj min.
den külön beiktatásért 30 kr.

Hiába!

Csakugyan gőzerővel halad, a nagyfontosságú kiegyezés tárgyalása, a magyar parlamentben. Junius 21-én kezdtek s már 25-én be is végezték felette az általános vitát, úgy hogy mára — jun. 26-ra — csak a záróbeszéd maradt. Azután megkezdik a részletes tárgyalást. A héten ennek is vége szakad... és a közösügyek hívei nagy dicsőséggel kiálthatják: «heuréka!» — Igen! megtalálták a független Magyarország életfeltételeit, közgazdasági követelményeinek kielégítését — a Széll-féle kiegyezésben, a mely azokat, csak Ausztriával való váithatlan szíami-ikérségben tartja lehetőknek s az önálló rendelkezési jog gyakorlása helyett újra és pedig beláthatatlan idők végeig odalánczolja ahhoz a sziklához, amit — közösügynek neveznek, ahol az Ausztriai sas kényelmesen élődhetik ennek a modern Prometheosz-nak — Magyarországnak máján, életszervein. Mert bizony az idő kitolása a Széll-féle kiegyezésben aligha jelent egyebet, mint az ischli klauzula jelentett, csak hogy másformában.

Ily fontos ügyben s ily gyors — ugyszólván — rohamos tárgyalás! De miért is sokáig rágódni felette, amikor minden kapacitáció felesleges, hiabavaló.

A kormány, vagy kormánypártiak meggyőző érveket hozhatnak-e már fel annak elhíttetésére, hogy a fából csakugyan lehet vaskarikát csinálni; vagy az ellenzék méginkább megczáfolhatja-e még annak lehetőségét, ami lehetetlen?

Kölcsönösen megbizonyították már egymásnak: a kormánypártiak az ellenzéknek, hogy kiegyezési politikájuk az a circulus vitiosus, melyben már harminczkét év óta keringnek, amiből nem tudnak kiszabadulni, mert a 67-es kiegyezésben élő szellemét Deák Ferencz-nak, habár ennek politikája hagyományos letéteményeseinek tartják is magukat — nem értik s nincsen érzékük Magyarországi történeti — és azon törvényekben is tekintetbe vett feladhatlan jogaihoz, amelyek, mert — amint őkmagok dicskesznek vele, nem «körülbát y á z á s»-t, — hanem életet követelnek. De nem is akarják azon törvények szellemét érteni és alkalmazni, mert azon esetben, ha a kínálkozó alkalmat megragadva — Magyarország közgazdasági önállóságát életre hívtak volna, a közjogi ellenzék álláspontjára lépnek és elvesztik a Bécsből támogató bizalmat: vége lesz létezésök feltételének, ami tagadása a „Független Magyarország”-nak... vége feltétlen uralmuknak is, s átkellene adniok a kormányzást a «Független Magyarország»-ban hívő — s ezért küzdő ellenzéknek, amely a Nemzet bizalmát bírja; végkép elvesztenék — a hatalmi tert, amelyben pedig oly jól érzik magokat, még ha a Nemzet kárhoztatása és a kiélt nép jajkiáltása, fülükbe hangzik is.

Az ellenzék is újra és újra megmagyarázta már a jobboldalnak, hogy Magyarország történeti és törvényes joga s jövőjének biztossága azt követeli, hogy önállóságát tényleg megnyerje és min-

den életműködésében gyakorolja s még magának a dynasztjának, sőt a mindenek felébe helyezett nagy hatalmi-ságnak is, egy ily, önmagát visszanyert Magyarbirodalom lehet csak ereje és bizosítéka... nem is érintve a Nemzet méltóságát és az ezer meg ezer okokat, amiket szintén nem lehet figyelmen kívül hagynia egy kormánynak, vagy kormánypártnak, amely e Nemzeti Állam életét intézi.

Hiába! Magyarország kormányának vezetői és az a roppant többség, mely mögöttük áll, nem értik Magyarország lételének és fejlődésének feltételeit, annak a nagy bölcseségnek daczára, a melyet sajátjuknak vallanak önmaguk, annak vall pártjuk is. Tetteik nem bizonyítják e nagy bölcseséget; a nem hivatalos Magyarország nem zengedezi ezt, tehát magok hirdetik, pedig az öndicséret már Szokratesz idejében sem tartozott az erények közé.

Miféle sors jutott ennek a szegény országnak, hogy kormányférfiai abban az időben, amikor az események kézzel foghatólag mutogatják meg, hogy nincsen üdv a közösségben, csak kárhoztat számunkra, amidőn fülükbe kiáltják: »Itt az idő« és alkalom, hogy apáink álmát, amelynek valóságáért ők teljesületlen sovárgásban éltek és haltak el — valósítsák: nem látják, nem hallják és nem is teszik ami hazájuk, nemzetük üdvösségére való, hanem készakarva oda lánczolják életét azokéhoz, akik századokon keresztül élődtek e hazának, e Nemzetnek életnedvéből — erőforrásaiból!

A csók.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Irta: **L. né Fanny.**

Egy élet boldogsága — az örök fájdalom ott van egyetlen csókban! Éltet, emel, lelkesít, vagy örök égő emléke a szívnek egyetlen csók!

De legégőbb, legkinosabb, ha csókot magunkénak tudtnak és nem bírhattuk soha.

Elizt is egy elutasított csóknak édes vágya bántja. A fiatal gyermek leány szeretett szíve egész hevével. Lelkenek első édes ábrándját Németországban, rokonai között találta föl, mikor édes anyjával látogatott oda.

Harten Alfrédet, a jeles tehnikust, első kinevezése alkalmából egy nagyszabású vasgyárhoz, örömmünneppel tisztelte a család és nagy ösmérés köre, mikor Elizék megérkeztek.

Az ifju rokon Harten sugár természetével kissé sápadt arcban, nagy gondolkodó szemével Eliz édes ábrándja lett. Előkelő modora s az a gyöngéd figyelem, melylyel elhalmozta őt, a gyermek leányt, kit eddig alig vettek számba is, szívének első érzelmeit lángra gyújtotta. Végtelen boldog volt, ha rokona kísérté és

az idegen város nevezetességeit magyarázta neki. De első szerelmét Eliz mint rejtett kincset őrizte. Nem árulta el, különösen vigyázott önmagára, mert rokonának unokatestvére Klára, igen sokat foglalkozott Alfréddel. Klára évek óta várt Alfrédre. Mint serdülő gyermekek megszerették egymást, a lány kitartó érzelmekkel, az ifju egyszerűen figyelmes barátsággal folytatta az egykor oly kedves ábrándot. Klára szülei jó barátságban állottak Hartenekkel és sokat látogattak oda. Eliz látta, hogy Alfréd szülei szívesen vették e találkozásokat és gyermeket lelkébe lopódzott a gyanu, hogy Klára talán Alfrédnek titkos jegyese!

Eliz most már tartózkodó lett; rokona apró figyelme szinte fájt lelkének és egy este, mikor az ifju rokonságukra hivatkozva, bizalmas tegezésre kérte fel: megtagadta a lanyka a szokásos csókot.

Még egyszer bucsuzasuknál gyöngéd pillantással kérte Alfréd Elizt, csókolj meg csak egyszer, tegező rokonoknál így szokás.

Elizt e szókat valami boldogító vágy ragadta meg, de egyszerre megjelent Klára emléke és szíve összeszorult. Még egy habozó pillanat és szilárdan visszautasította!

Alfréd mélyen meghajlott, talán hogy el-

rejtse az arcán előmlő pirt, aztán egy percig Elizen pihegt, most szigorú tekintete s távozott.

Eliz édes anyjával másnap elutazott.

A leánya könyeivel küzdve, a kocsi párnáiba temette arcát. Újra és újra látni vélte Alfréd szigorú tekintetét és újra érezte iránta az édes vágyat.

Szeretett volna utána futni, átölelni, megadni a forró csókot. De vége! most már vége örökre!...

Örökre? És az ifju lány most először kérde önmagát: hátha engemet, csak engemet szeret.

Aztán a szemrehányás egész özöne szállta meg lelkét; hogy miért is utasította el. Talán az a csók neki is egész boldogság lenne. Majd kétség szállott lelkébe, hátha csak tévedne, hátha észrevette az ő égő szerelmét és csak búságból, hogy földicsekedjek. — Majd ismét megnyugodott a gondolatba, hogyha őt szereti igazán, hát eljön, nem riad meg és elhozza azt a vágyott csókot.

És Eliz várt nap-nap után. Édes anyja sürün levelezett németországi rokonával. Ilyenkor mindig jött tudósítás Alfrédéről is, csak arról nem szóltak a levelek, hogy jönni fog, hogy fölkeresi őket.

Hát van abban üdvösség, hogy az ország jogait »körülbástyázzák«, amikor élni lehetne és kellene vele . . . Mit adott nekünk Ausztria, hogy mindig tartozunk neki? . . . Emlékezzünk csak, a hátunk mögött véres és átkos emlékekkel rakott történelemre: megmondja az nekünk . . . hogy vakok és érzéketlenek, sőt botorok is vagyunk, mert sem nem halljuk, sem nem érezzük saját történetünk jajkiáltásait és nem is tesszünk annak logikája szerint . . . Önmagunk tartjuk magunkat lekötve idegen érdekekért, természet — és nemzet — jogellenes viszonyban, amelyben szenved politikai jogérzetünk, alacsonyodik nemzeti méltóságunk, — pusztulnak anyagi erőink, vagy legalább is kizsákmányoltatnak ellenünk sat.

Miért sértik meg Deák Ferencz nevét, emlékét éppen azok, akik az ő szelleme örökösének tartják magokat? . . . Hiszen ő a viszonyok szerint csak átmeneti törvényt alkothatott és alkotott . . . beletette azonban az önállásra kifejtés tételeit félrei-merhetetlenül . . . és 32 év után azok az örökösök, szelleműsük hagyományát nem tudják, nem akarják kihasználni!

De hát miért kapacitálunk . . . Vaknak a színeket magyarázni, az uralom élveiben megkövéredett szíveket magasztosabb hevületre indítani hiu törekvés . . . A mi kormányférfiaink színvakságban szenvednek és pártjuk magasabb életérdeket nem ismer, mint a hatalom fényében sütkérezni, élni, kövéredni?

Hiába! . . .

— a — r.

A képviselőház ülése.

Szerdán kezdtek, Szombaton már bevégezték a kiegyezés általános vitáját. A jtkönyv hitelesítése után rögtön rátér-

Ez alatt a magyarországi kisebb városokban, melynek Eliz atyja Fornyak bíró kiterjedt családdal lakosa volt, a mulatságok egész özöne váltotta egymást. Mint jó módu szülek gyermeke, feltűnés nélkül Eliz el nem maradhatott a társaságtól. Feltűnt volna nagyon. És úgy őrizte annak a csóknak a titkát!

Egy estélyen a leánya Halmi ügyvédet ösmerte meg. Fornyakék jó szemmel nézték a közeledést a leánykához. Az ügyvéd jóhírű irodával rendelkezett . . . és biztos fészkebe parul kívánta a csinos Elizt, kinek szelid lelkülete oly mély benyomást tett az ifjura, hogy már többször ajkán lebegett egy kérdéső szó . . . De a leány mindig eltudta háritani.

Ez időben nagy csapás érte Fornyak bíró, ki többnemű spekulációkba kezdett. Egy német bank csődje, hol szinten nagy részvényes volt, több ezrekre menő kárt okozott a derek családnak.

Eliz édesanyja ez ügyek folytán még sűrűbb levelezésbe jutott Alfréd szülőivel és Eliz úgy érezte, hogy most, mikor oly nagy csapás busítja az ő lelkét is: Alfrédnek jönnie kell . . . jönni, hogy nyugtassa, biztassa és elhozza azt a boldogító csókot.

Hatzen Alfréd ezalatt úgy szólván emberfeletti munkát végzett. Őt is egy kizsákmányoló emléke, ama meg nem kapott csóknak hatása izgatta. Lelkét munkával gyógyította. Előbb csak haragra lobbant, hogy egy gyermek leány úgy elutasítja. Majd meg érdekesebbnek tűnt fel előtte Eliz emléke büszke magatartásában. Érezte, hogy szereti ezt a gyermek-leányt és

tek s legelsőben a szólás Bruckner Vilmos szász nemzetiségű képviselőre jutott. A szászoknak a Magyar Nemzetet sértő kihívó magaviselete régóta forrongásban tartja már a magyar politikai nemzet tagjait s most a képviselőházban kapóra jött a zöld szászok elleni méltó ingerültség kifejezésére és ezt az ellenzékiek el sem mulasztották s Brucknernek, habár nem tartozik is a Lurz-féle szász szélsőségekhez, meg kellett nemzeti-ége büneiért lakolnia, bárha távol áll is ez a lakolás attól, amit a szebeni és brassói magyar ellenes agitációk megérdemelnének.

Bruckner alig kezdett bele beszédébe, már a függetlenégi pártból heves kiáltások zúdultak felé, ami annyira megzavarta Nagyszeben képviselőjét, hogy alig bírta rövid mondókáját befejezni. Hogy a felháborodott kedélyeket lecsillapítsa, dadogott ugyan valamit a hazafiságról is, mely allitólaj keblükben — már t. i. a szászokéban — honol, de ez a kis circumpectus csel sem segített rajta, mert a kegyetlen közbekiáltások nem hogy nem szüntek meg, sőt még szaporábban röpökdték, ami azután arra indította, hogy úgy ő maga, mint szász kollegái elfogadták a javaslatot.

Mezőssy Béla, a függ. párt e fiatal, de nagytehetségű tagja, a kire Bruckner után került a sor, rögtön megragadta az alkalmat, hogy tisztességesen megleckéztesse a hevenkedő szászokat s tanította őket hazafiságra.

Sulyos csapásai alatt mindegyre felfeszisszeotek a szászok képviselői s közbeszólásokkal igyekeztek magokat vértetni a kemény igazságok ellen, ámde nagyon is gyengéknek bizonyultak arra, hogy Mezőssy eles fegyverét csak a legkevésbé is megtompíthassák.

Mezőssy ekkép végezvén a szászokkal, a javaslatot vette boncoló kés alá s azzal is ugyancsak alaposan elbánt. Fényesen megfelelt a közönségnek ama sokat hangoztatott gyatra vádjára, hogy a függetlenségi párt első sorban nem közgazdasági célját akarja megvalósítani, hanem politikai célokat szolgál ama körülmény tudatában, hogy a gazdasági önállóság előbb utóbb a teljes függetlenséghez vezet.

Kimutatta, mennyire okatlan az az eljárás, mely abban kulminál, hogy a függetlenségi eszmék harcosait minden áron be akarják feketíteni a magasabb köröknél. Külön-

alig várta, hogy a nyár kötelezett munkáival, befejeződjek. Szeptember első napjaiban be is jelentette szüleinek, hogy nagyobb körutra megy és Fornyakékat is felkeresi. A mit sem sejtő édesanya Alfrédnek levelet nyújtott át, melyben Eliz Halmaival kötött eljegyzéséről értesíti.

A fiatal mérnöknek egész lelki erejére szüksége volt, hogy el ne árulja, mily káros hatást tett e hír szívére. Úgy érezte, elveszett a világ . . . minden, minden!

Ezután Alfréd még többet dolgozott. Hozzártatózói, barátai aggódva nezték sápadt, beesett arcvonásait. Találgatták, mért kerül a mulatságukat, sőt barátai körét is. De hát ki találhatta volna ki, hogy egy mindent adó csók örökre elveszett.

Eliz lakadlma közelegett. Halmi már a nyár derekán boldog embernek érezte magát. Abban az időben Eliz egyszerre megváltozott, szívesen vette az ügyvéd tartságát, foglalkozott vele s mikor a lombos házi kert utolsó rózsái nyiltak: a kis lugasban Halmi szívének édes vágya szerint, Eliz kezét s egy boldogító csókot kért.

Eliz már ismerte barátját, bizott becsületes jellemében és elmondta nyíltan szívének regéjét . . . Ugy szerettem, szolt a leánya, s úgy vártam őt. Azt hittem, neki is faj és elhozza bánatom napjaiban azt a csókot. — Aztán szilárd, nyílt tekintettel szemébe nézett Halminak, mi alatt kezét odanyújtotta.

— Maga a veszedelem napjain is hü, igaz barát voltl én önt nagyra becsülöm. Ha megelegszik ezzel . . . úgy hü felesége is leszek.

sen mesteri volt azonban az a kép, melyet a régi öszbirodalmi politikának sirjából feljárt szelleméről festett. Mely hatást gyakorolt beszédének vége is, mikor Lukács László pénzügyminiszternek gyakori színváltozását bizonyította be az önálló vámterületről való felfogásáról. Mezőssy szép beszédét zajos helyesléssel kísérte pártja, mikor pedig befejezte, hosszas éljenzéssel tüniette ki.

Major Ferenc hosszabban dicsérte a javaslatot s végül pártja nevében hozzájárulását jelentette ki.

Öt perc szünet multán ismét egy valódi ellenzékie beszéd kötötte le a ház figyelmét. Polczner Jenő, Szeged város képviselője mondta. Polczner ama kevesek közé tartozik, a kinek megvan a maga véleménye os a mi fő, van bátorsága azt ki is mondani. A mint érez, úgy beszél, és a mint beszél, úgy is érez. Mai beszéde éles filippika volt a javaslat s ezzel kapcsolatosan a miniszterelnök és kormánya ellen, Szemere vetette a miniszterelnöknek, hogy nem jart el őszintén közjogi és közgazdasági politikáját mindig fátyolba burkolja. Követelte a kvóta kérdésének tisztázását, mert erős a gyónuja, hogy a miniszterelnök belement annak feemelésébe, hogy javaslatát keresztülvihesse Bécsben. Tart tőle és pedig jogosan, hogy Ausztria a mostani alkudozásoknál is levert bennünket az egész vonalon s a magyar kormány a régi játékot úzi s bekötözött szemekkel vezeti a nemzetet a jogvesztés és kizsákmányolás örvénye felé. Majd azt mutatta ki viágoosan, erős érvekkel, hogy a kormány nem áll többé az 1867: XII. t.-cz alapján s a vámszövetségnek a tervezett módon való letesítésével rálepett az abszolutizmus ösvényére s a törvényeknek csupán pusztá és hamis látszattal dolgozik. A javaslatot visszautasítja. Polczner magvas fejtegetései mély hatást gyakoroltak s az a gyakori helyeslés, melylyel beszédét a függetlenségi eszmék őszinte hívei kísérték, bizonyította, hogy osztják felfogását és elveit.

Mezőssynek a szászokra vonatkozó kemény, de igazságos kritikája felszólásra bírta Schmidt Károlyt, a ki azt igyekezett bizonyítani, hogy a szászok is jó hazafiak és a szász képviselők nem értenek egyet a tulzókkal s azok teieirt nem vonhatók felelősségre. Hazafias nyilatkozataért megéljeneztek.

A vita utolsó szónoka a képviselőház Nesztora az ősz Madarász József volt. A független Magyarország régi bajnoka rö-

Az ügyvéd boldogan tekintett Elizre.

— Megtanítom szeretni édes csókommal! — és mintha azonnal be is akarná bizonyítani, ajkához emelte kis fehér kezét.

Eliz egészen nagy leányá fejlődött, bár eltének még csak 16-ik tavaszát élte. Valami komoly vonás honolt egész lényén, néha szinte csöndes, néha lett. Völegénye aggódva tekintett ilyenkor rá és egyszer megkérdezte:

— Megmerné ígérni Eliz, hogy soha nem kívánja Alfrédöt látni ez életben? A leánya összekulcsolta kezét és szinte áhitattal felelt: «ígerem . . . soha!» Én magáért határozottam élni, csak magáért. De e perczen mintha le kénék mélyén is megszólalt volna egy hang: soha . . . soha . . . soha nem csókolod . . . s az ifju lány kétségbe esve kapott a dobogó szívéhez, hogy megtiltsa: ne kísértse.

A tavasz első napsugara az ifju házások kis otthonába tekintett. Oly szép, oly tiszta volt ott minden.

Eliz fehér, kerek köténykével a konyhán sürgölődött; idején volt ebéd, vacsora, pontos rend mindenben. Halmi nem tudta eléggé dicsérni az ő kis feleségét . . . Eliz vidor, eleven volt. Ha néha egy-egy fájó emlék lopódzott lelkébe, kiragadta onnan és kötelezte önmagát, hogy őt, kiért élnie kell, boldoggá tehesse.

De a mult emléke megköveteli a magáét. Az a csók, melyre a szerelmes leányszív vágyott, csak elszunnyadt a parancsszó előtt; s most, hogy Eliz Alfréd sulyos betegségéről vett tudósítást: kizsákmányoló gyötrelmem razta meg érzelmeit.

viden, de annál velősebben beszélt. Megemlékezve ama hatalmas harcokról, melyeket Deák Ferenczcel Somssics Pállal és Szentkirályi Moriczsal vívott hatvanhatban a gazdasági önállóság kérdésében: kijelentette, hogy miután e nagy férfiak sem tudták meggyőzni politikája helytelenségéről, sőt ellenkezőleg megerősítettek abban, hogy az 1867-iki közösűgyes állapota Magyarországnak függetlenségét biztosító régi törvényeivel ellenkezik: ma is a régi alapon áll, és így természetesen nem fogadja el a javaslatot. Az ősz hazafit beszéde végeztével lelkesen megéljeneztek.

Mint hogy több szónok nem volt, a vitát az elnök bezárta. Ekkor azonban felemelkedett Széll Kálmán és hosszabb beszédben igyekezett megdönteni a Polczner Jenő és Baria Ödön erős érveit, de ez csak részben sikerült neki. Azt bizonyítottatta, hogy az ország jogai és érdekei az osztrák kormányval folytatott küzdelemben nem szenvedtek csorbát, sőt minden jog élesebben kidomborodott. Polcznernek fogas kérdésére: a kvótáfelelemelésére vonatkozólag nem nyilatkozott, bár egyes feleletekért erre nézve Polczner. Beszéde végén annak adta okát, miért nem fogadhatja el a benyújtott határozati javaslatokat s egyben kérte a javaslat elfogadását.

Széll miniszterelnök szombati beszéde nem marad méltó válasz nélkül, habár az általános vita le is zajlott, mert Baria Ödön, a függetlenségi párt e derék tagja már akkor feliratkozott, hogy a czimnél feleljen a miniszterelnök beszédére.

A várnak keresk viszonyoknak rendezéséről szóló javaslat megszakított tárgyalásának folytatása ma volt és esetleg, ha az idő még engedte, a történet megállapodás szerint ma tárgyalták még a fogyasztási javaslatot is.

A ház ehhez a napirendhez hozzájárván, elnök az ülést bezárta.

Ülés vége 2 óra 20 p.

BELFÖLD.

Hegedüs Sándor miniszter édes anyjának temetése páratlan részvet mellett folyt le d. u. 3. órakor A Főtéren ezrekre menő közönség várta a menetet. Fel 4-kor vala

Azt irták, sokat dolgozott szegény fiu. — Szegény fiu! sutlogott szüntelen az Eliz — lelkébe... és sutlogott mást is. Most már tudta, értette... érezte, hogy őt is kiozza, bántja az az elutasított csók. És a fiatal asszony összetette kezét, imádkozott benső mély imát azért a szegény fiuért.

Egy évre rá megelevenült Halmaiék kis otthona — egy kis babával, a kit Eliz majd tanít imára — az édes jó apaért. Alfréd is rég fölgyógyult.

Egyszer a mérnök sógora belátogatott Halmaiékhoz. Tőle hallotta Eliz, hogy Alfréd újra csak a munkának él. A fiatal asszony elgondolkozott. Aztán szinte lázas hévvel kérte vendégét, mondaná meg Alfrédnek: «házasodjék. Olyan a lelkünknek az édes otthon, mint a zivatar-ütöttnek a menedék. Itt szeretet kötözi a sebet, mit vert a mult.» S míg a fiatal asszony mosolyogva szólt, ott csillogott szemében egy könny csöppje, mit a térdén ülő pajkos kis fiu, átkarolva mamája nyakát, lecsókolni igyekezett.

Egy évre Harten Alfrédet is szép ifju felesége mellett találjuk. Idővel ott is megnepeült a ház két üde gyermekkel. A mérnök ki ekkor már erősebb alakká fejlődött, előzőkeny hajlékonyságát komolyabb magatartással váltotta fel. De elzárkozott kedélye mintegy fölolvadt, s nehéz munka után jólesett az édes feleség szerető csókja. Uri kényelemmel élt a család saját komforttal rendezett otthonában. A nappali mellett elegánsan rendezett szalon... s a drága festmények sora közt ott volt Eliz kis képe is.

mennyi felekezet templomai harangjainak zugása mellett megindult az óriás gyászmenet. A halottat férje mellé temették a család külön családi sírkertjébe. A miniszterhez ezer és ezer távirat érkezik úgy Magyarországból, mint a külföldről. Délelőtt számos küldöttség fejezte ki részvétét.

Gyászbeszédet a háznál és sírnál Kenessey Béla püspökhelyettes és Szász Gyula lelkész mondottak.

A miniszter ma még Kolozsvárott maradt.

A zöldszászok ugyancsak rászólgálnak magyarellenes tüntetéseikkel a magyarok elenszenvére. A kedves »testvéreink« Brassó város tegnapelőtti gyűlésén gyönyörűen kimutatták, hogy mennyire lehet bizni ígérükben ismét. A millenium évében felállított ezredévi emlékek egyikét a Brassó melletti Czenk hegyén emelték. Nagy ünnepségek között leplezték le a Magyarország ezeréves multját hirdető emlékművet. A leleplezési ünnepélyen a brassói polgármester az ünneplő gyülekezet előtt ígéretet tett, hogy a város gondoskodni fog az emlék biztosságáról s gondjaiba veszi. Erről az ünnepies kijelentésről nagyon megleledkezhetett Brassó szász polgármestere, mert — Maurer Mihály főispán legutóbb leirt a váro-hoz s figyelmeztette az ígéretre. A főispán iratát a város tegnapelőtti közgyűlésé tárgyalta. A zöldszászok vezére, a hírhedt Lurtz Károly azt indítványozta; hogy ne tegyenek semmit a szobor gondozására, hanem egyszerűen térjenek napirendre a főispán iratá fölött. A közgyűlés egy szótöbbséggel elfogadta Lurtz indítványát, De azért a czenkhegyi ezredévi emlék épségben fog maradni s a szászok nélkül is gondját viselik majd a brassói magyarok.

A »jog, törvény és igazság« szent nevében uralkodó kormány pedig nem törődik ott a nemzetiségi vidéken a magyarság jogával, nem lép fel e rakoncátlanokó szászok ellen a törvény szigorával s nem tanítja meg őket arra az igazságra, hogy ezen a földön a magyar az ur. Hanem e helyett — mint feleslegest — felosztatja a nemzetiségi ügyosztályt.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as part ma hétfőn, délután 5 órakor értekezletet tart Kossuth Ferencz elnök-lésével.

Az adóemelés ellen. Hlatky Endre, a nagyváradai szabadelvű párt elnöke, egyik te-

kintélyes vezére az ottani közéletnek bejelentette, hogy a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén interpellál, mert az abnormis adó emelést a kincstár igazi érdekébe ütközőnek tartja. — Helytelenül a pénzügyigazgatóság eljárását, a melylyel lemondatták a bizottság elnökét, a miért az adózó feleket védelmébe vette.

Somorja ünnepe. Somorja város mai rendkívüli gyűlésében megünnepelte a városi tűzoltó egyesület huszonöt évi fenállását és leleplezte József főhercegnek arczképét.

Lelépő pártelnökök. Csak e napokban lépett le a nagyváradai szabadelvű párt elnöke állásáról s már újra hírül hozza a táviró egy nagyobb vidéki párt elnökének lemondását. Az aradmegyei szabadelvű párt elnöke, báró Bohus István főrendiházi tag ez, a ki magas korára való hivatkozással elnöki állásáról leköszönt. Az elnökválasztás 27-en lesz.

Az erdélyi ev. ref. püspök. Dr. Bartók György, a ki ezelőtt a szászvárosi gyülekezetnek volt lelkipásztorra, szombaton szászvárosra utazott, hogy ottani híveitől elbucuszék. A püspök tegnap bucsuzott el a szászvárosi reformátusoktól, a kik nagy óvácziókat rendeztek volt papjuknak, most erdélyi püspöknek.

KÜLFÖLD.

Franciaországi események.

Miniszteri rendeletek. Waldeck-Rousseau miniszterelnök a prefektusokhoz körrendeletet intézett, a melyben ezt mondja: A minisztérium a kamara június 12-iki ülésén elfogadott napirend alapján megalkult.

A körrendelet többi tartalmában nagyon éles és erőlyes. Erősen feddi a prefektusokat, hogy eddig elmulasztották a departementjaikba történt fontosabb eseményekről jelentést tenni. Felhívja őket, hogy a jövőben azonnal tegyenek jelentést a központnak, ha valami figyelemre méltó dolgot adja magát és a nyugalom fenntartásáért felelőssé teszi őket.

Gallifet is körrendeletet intézett a tabornokokhoz, melyben bajtársi hangon szól hozzájuk. Körrendeletét e szavakkal végzi:

»Számítok reátok, a mint viszont ti is ream számíthatok.«

Gallifetnek badügy miniszterre történt választása Loubet személyes barátja a tabornoknak.

Gallifet tabornok hadügyminiszter a hadtest parancsnokságokhoz is intézett körlevelet melyben ezt mondja: Nagy sajnálatomra kiléptem visszavonultságomból, hogy az ország és a köztársaság kormánya előtt atvegyem a felelősséget a hadseregért. Ez megfizetelés ream nézve, és semmikép sem aggaszt. Kérem önöket, ne feledjek hogy én felelős vagyok a hadsereg vezetéséért, éppogy mint önök nekem személyesen felelősök mindenért, a mi parancsnokságaik területén történik. Számítok önökre, ép ugy, mint önök számíthatnak ream. Aláírva: Gallifet.«

A Dreyfus-ügy.

A »Matin« rennesi levelezője azt írja, hogy hire jár, hogy Mercier tabornok a hadi törvényszéknek egy új, döntő erejű okiratot fog bemutatni, mely alítólag a német külügy-miniszteriumból származik.

A »Petit Journal« azt írja, hogy Dreyfus már a rennesi katonai fogházban van, hova a legnagyobb titokban szállították. Dreyfusé ki-észközölte, hogy izleljenek meg előbb minden ételt, melyet férjének szántak. Demange védőügyvéd azt a kérelmet terjesztette a katonai törvényszékhez, hogy a tárgyalás napját mind addig ne állapítsa meg, míg Dreyfus erkölcsi és fizikai tekintetben egészen helyre nem állt és ügyének minden eddig ismeretlen fázisáról alapos felvilágosítást nem kapott. Godardné saját akaratóból, minden ösztökölés nélkül ajánlotta fel rennesi nyaralóját Dreyfusénak. Nem is ismeri Dreyfusét s azt mondja, hogy csak e boldogtalan asszony bámulatos önfelá-

dozása készítette őt erre az ajánlatára, Rennes lakossága, melynek túlnyomó része ellenzi a revíziót, nagyon ellenséges indulattal van Godardné iránt, aki tegnap egy újságírónak a következőket mondta: »Nem ismerem Dreyfusnét, de a mikor azt olvastam egy újságban hogy egyetlen szálló sem akarta befogadni, önkéntesen felajánlottam neki házamat. Ugy látszik, hogy ezzel nagy bünt követtem el, mert balomszámra kapom a leveleket, melyekben a legborzasztóbb dolgokkal fenyegetnek.« Godardné hetven éves özvegy asszony s eddig köztiszteltben részesült. Harnincz egyetemi hallgató felajánlotta neki, hogy a Dreyfus-pör tárgyalása alatt éjjel-nappal fog őrködni neki a nyaraló kertjében, hogy sem neki, se Dreyfusnénak baja ne essék. Dreyfusné Trarieux szenátorral s Bernard Lazare újságíróval bolnap érkezik Rennesbe.

Francia állapotok. Gallifet hadügy-miniszter a Journal egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy Zurlinden stb. tábornokok ellen intézkedéseket fognak tenni. A mi Roget és Hardschmidt tábornokokat illeti, ezek ellen intézkedéseket tettek, melyek azonban nem érintik őket súlyosan. Néhány lap jelentése szerint Dreyfus pénteken vagy szombaton fog Brestbe érkezni, mások szerint azonban már megérkezett s egy esős, sötét éjszakan szállították titkon oda.

Francia bankett és minisztertanács.

Tegnapelőtt Versaillesben Hoch tábornok emlékeire bankettet tartottak, melyen Robot kijelentette, hogy a hadseregnek fegyelmet kell tartani és hallgatagnak kell lennie.

Tegnap tartott minisztertanácsban megállapították a kormány nyilatkozatának szövegét.

Bertrand főállamügyész és Feniloley a köztársaság ügyésze már alkalmaztatást fognak nyerni.

Spanyolország. Madridban a Mont Jnich-pör revíziója érdekében tegnap 10.000 ember gyűlést tartott.

A román parlament megnyitása. A parlament rendkívüli ülészakát 24-én a diplomáciai testület, a polgári és katonai hatóságok és nagyszámú közönség jelenlétében a hagyományos szertartásokkal megnyitották. A király, a ki a trónörökös kíséretében jelent meg, hosszantartó meleg óvációkban részesült. A parlamentet megnyitó üzenetben örömet fejezi ki a király, hogy ismét a nép képviselői között lehet, a kik csak nemrég választatván meg, legjobban ismerik az ország szükségleteit és közreműködnek majd Románia haladásának előmozdításában. A törvényhozó munka, mondja tovább az üzenet, a legközelebbi rendes ülészakában kezdődik. — A mostani rendkívüli ülészakák csak sürges javaslatok elintézésére való. Azután fájdalomosan emlékezik meg az üzenet a termésnek az ország némely részeiben való elpusztulásáról és azt mondja: hogy a földművelő lakosság java mindig főgondja volt a királynak. Noha az utóbbi időben tagadhatatlannal javulás állott be e tekintetben, a kormány mégis még ebben az ülészakában javaslatokat fog benyújtani azokról az intézkedésekről, a melyeket a mezőgazdaság jelenlegi állapota megkíván. Az üzenet azután hangsúlyozza, hogy az ország valamennyi hatalmassággal barátságos viszonyban van és azt mondja, hogy a béke, melyre Romániának oly nagy szüksége van, az összes hatalmak állandó gondoskodásának tárgya. A király reméli, hogy a békekonferencia, a melyen az összes hatalmasságok képviselői együtt vannak, még inkább megerősíti a béke biztosítékait. Az üzenetet általános helyesléssel fogadták.

Halálozás. Falkenau Schönbörn gróf bibornok, herczegérsek tegnap reggel meghalt.

Munkágyülés Bécsben. A Praternben tegnap megtartott munkágyületek rendben folytak le. A rendőrség mindössze csak két embert tartóztatott le.

HIREK.

Oh Debreczen . . .

Oh Debreczen, ki büszkén hordod
A művész-pártoló nevet,
Engedd, hogy néhány, rövid sorban
Elzengjem én is érdemed!
Művész ugyan aligha volnék,
De jámbor költő csak vagyok,
Ennelfogva megrónál érte,
Ha érdemedről hallgatók! . . .

Fel dakra hát! . . . Debreczen népe
Szinházba tódul télen át
A szépért való lelkesültség
Itt Debreczenben él tehát,

De adjanak elő klasszikus darabokat, nem pedig pikáns boházokat és nem kevésbé pikáns operetteket, — mindjárt nincs közönség. Ebből tehát az a tanulság:

Oh! Debreczen a kort megérted,
Utól is érted csakhamar,
A pikáns lett a te országod,
Mely apói s majdan eltakar.

Művészek gyakran felkeresnek
Neved s hírad ók szeretik
Te pedig dusan, bő kezekkel
Aranyakat fizetsz nekik,

Feltéve, ha ártisták az illetők s olyan hölgyek is vannak köztük, a kik szepáréba is elmennek. Ellenben, ha igazi művészek keresnek fel, gyöngéden hagyod őket éhen halni. Mi ebből a tanulság?

Itt nem lehet ám stréberkedni,
Itt nem kell más csak orfeum,
Mert másképen (a rim kedvéért)
Az ágyba fektet Morfeum! . . .

Oh Debreczen, szeretlek téged,
De azért kegyel megbocsáss
Ha néha-néha versebe ömlik
Egy keserű vallomás.
Művész ugyan aligha volnék,
— Az arcom csuff, hangom hamis —
De falaid közt éhen veszhet
Nemcsak művész, — poéta is! . . .

Bandi.

* **A hortobágyi bika,** melyet a városi tanács a félhivatalos, de két sütetű napilap utján le akar czáfolni, azon nyilatkozatot tette a Hortobágy vizében nyaraló kacsák előtt, hogy ha nem fogják őt ajándékba adni s nem fogják elküldeni vasuton, extra kupéban Rátótra; akkor ő, az önálló hortobágyi terület jogi alapján állva, minden paktum mellőzésével, saját jó szántából, saját uri lábán fog utra kelni, mert szeretne kiegyezni a miniszterelnök teheneivel. Ismereteit is gyarapítani kívánja ezen utazás által, hogy ez az irodalom, mely az ő személye körül keletkezett, még hitesebb, még tájékozottabb legyen. Farkas Albert hortobágyi főispán azonban nem akarja utnak eresztetni a vállalkozó szellemű, tudomány-szomjas bikát, mert attól tart — s nem minden alap nélkül — hogy a jámbor, tapasztalatlan magyar állatot éppen úgy be találják csapni a rátóti német tehének, mint a hogy ezeknek gazdáját, a jobb sorsra érdemes Széll Kálmánt becsapták az osztrákok a kiegyezéssel. Hiába való tehát a jog, törvény és igazság uralmának hirdetése, mert huncfut a német, még ha — téhen is.

* **Debreczen és a szegedi kiállítás.** Szegeden tudvalevőleg gazdasági kiállítás lesz, mely iránt országszerte nagy az érdeklődés.

A kiállítás egyik leglelkesebb előkészítője ifju Sporzon Pál a debreczeni gazdasági tanintézet fiatal tanára. A szegedi Kiállítási Lapok, mely a kiállítás érdekeit szolgálja, most hozza ifju Sporzon Pál arcképét, ki a mezőgazdasági gépek kiállítási csoportbiztosa.

* **Elhalasztott párbajtárgyalás.** A debreczeni kir. tvszék büntető tanácsa ma tárgyalta volna Rubos Árpád színművész és Farkas Mihály hírlapíró párbaj ügyét. A vádlottak azonban nem jelentek meg s a beidézett tanúk közül is csupán Odry Árpád, a budapesti szinkör tagja, Máthé László és Sipos Béla jelentek meg. A törvényszék, melynek elnöke dr. Szőke István volt, dr. Galánffy János kir. ügyész indítványára a tárgyalást elhalasztotta. Az új tárgyalásra úgy a vádlottak, mint a meg nem jelent tanúk elővezetetés terhe alatt lesznek megidézve.

* **Odry Zuárdék hangversenye.** Lehetetlen panasz nélkül kezdeni az Odry Zuárdék hangversenyéről szóló beszámolót.

Ez a kis művész-trupp lelkesedéssel s igazán értékes programmal kezdte meg művészi körutját s mindjárt Debreczenben arról kellett meggyőződnie, hogy a mi közönségünk szívesen eljar orfeumba, egyszóval minden silány élvezetet kínáló helyre, de tudomást sem akar venni egy igazán magas, művészi színvonalon álló estélyről. Ilyen állapotok között azoknak van igazuk, a kik az állandó színesítet szűksegtelennek és korainak mondják.

. . . Csekély számú közönség előtt hangversenyeztek tegnapelőtt és tegnap este az »Angol királynő« helyiségében Odry Zuárdék. Pedig nagyon szép műsorral rukkoltak ki. A kis művész-trupp minden tagja művészi nivón álló dolgot produkált.

Odry Zuárd, kinek gyönyörű baritonját már ismeri a debreczeni közönség, mindkét este elragadta a kis számú hallgatóságot.

Geröffy Frida igazi tehetség. Űde, mindenik regiszterben tisztán csengő hangon énekelte énekszámait s a Zsidónőből egy nehéz áriát oly preczizen adott elő, hogy a közönség tapsaira meg is kellett ismételnie. Szeretnők, ha Geröffy kisasszony, ki most a Magyar Színház tagja, a debreczeni színtársulat gyenge énekes személyzetet erősítené. — Koloratur énekesnőknek ugy sincsen.

Kállay Jolán a pozsonyi színház szerződötett naivája is szép reményekre jogosító tehetség. Nagyon kedvése szavalt és énekel is. Kis terjedelmű, de csinos és kellemes hangja van.

Donáth Lajos, kinek kitűnő zene-szerzeményeit mindnyájan ismerjük ugy bravuros játékával, mint finom kíséretével kiérdemelte a kapott tapsokat.

De egyáltalában a hangversenynek, mindkét este, nem volt egy pontja sem, mely ne magas színvonalán állott volna.

Ismételjük, hogy megmagyarázhatatlan a debreczeni közönség közönye. Jó ideje már, hogy semmi művészi táplálékhoz nem tudott jutni s mégis közönyösen marad el egy olyan igazi élvezetet nyújtó hangversenyéről, mint az Odry Zuárdéké.

Hja! orfeum kell a magyarnak! . . .

* **Zsebmetszők B.-Ujfaluban.** Szendrei Elek ártándi lakos e hó 22-én a b.-ujfalui heti vásáron ökröket akart venni. A mint 2 darab jószágra alkuszik, oda vetődik hozzá egy alkusz kinézésű ismeretlen nagyváradi lakos s ott beszédbe bocsátkoznak. Beszéd közben ez azt mondja Szendreinek, hogy a

vásárral is ökröket akarna venni s már 2 órára alkudott is, de az árához nem tud hozzászólni, mert nem ért a jószághoz, azért arra kéri, hogy nézze meg azokat s ha sikerül megvenni 5 frt honoráriumban fogja részesíteni. Erre Szendrey Elek egészen gyanulatosan követte az ismeretlent. Előttük pedig meglehetősen távolságban az ismeretlenek egy cinkostársa is haladt a ki ügyesen egy zsebkendőt dobott el. A zsebkendőt észreveszik és az ismeretlen utitárs a földről felveszi s azt mondja Szendreynek: »Nézzé barátom pénzt találtam, jöjjön osztózzunk meg rajta.« Így azután a zsebkendőt Szendrey a vásártértől nem messze levő temetőbe becsalta, s ott a két zsebkendőt Szendrey 150 frtját elrabolta. Szendreynek eddig annyit sikerült megtudni, hogy a tettesek n-váradiai.

*** A Polgári takarékos és Segélyszövetkezet.** Ez a szépen fejlődő fiatal intézet az üzleti forgalom nagyobbodásával kénytelen volt az eddigi helyiségek helyett nagyobb helyet nagyobb s a közönség kényelmét kielégítő új helyiséget után nézni. 1899. július 1-én napjában Piacz-utca: 83. sz. a Gerébly házban kényelmes helyiségek fogadják be az intézetet, a melyekben szép tagas terem áll a befizetők rendelkezésére s megfelelő elhelyezést találnak a könyvtel s az egész hivatali szervezetnek.

*** Művész estély a Dobosban.** Említettük már olvasónk előtt, hogy néhány tehetséges művész és művésznő, Julius másodikán estélyt rendez a Dobosban. A nagy gondalossal összeállított programon most változás történt. F. Kállay Lujza, a debreczeni színház kedvenc primadonnája ugyanis beteg lett, s szerepének beöltésére sikerült megnyerni a rendezőségnek Ritz Margitot, a kolozsvári nemzeti színházban nagy sikerrel vendégszerepelt primadonnát, ki bárha csak most került ki a színiakadémiából, tehetségével ugyan a budapesti, mint a vidéki és különösen a kolozsvári közönséget meghódította. Hiszünk és reméljük, hogy a közönség szakit azzal az eléggé el nem ítélt közömbösséggel, melyet utóbbi időben az ilyen művészi magaslaton álló előadások iránt tanusít és úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásával megczáfolja azt a már már terjedt itélete, hogy Debreczen nem pártolja az igazi művészetet.

*** Évzáró ünnep.** A Svetics intézet tegnap tartotta évzáró ünnepélyét nagy közönség jelenlétében, mely igen szépen és fényesen sikerült. A növendékek művészi játéka zongorán, cimbalmon és magyar, francia, német nyelven tartott szavataik arról győzte meg a jelenlevőket, hogy a régi intézet kitűnő nevelési rendszere mellett hatalmas uttörője és vezetője a magyar kultúrának. Az évzáró ünnepélyen jelenlevő püspök, mint minden évben, most is ajándékokkal lepte meg a növendékeket.

*** Szomorú város.** Ezt a nevet adhatjuk egyik nagy magyar városnak Miskolcznak. A város egyetlen lapja, az »1848« minden számban legalább két-három ember tragédiájáról számol be, a kiken az elmebetegség jelei mutatkoznak. A miskolci kórházban 20-30 elmebetegét ápolnak. Egy újabb esetről az 1848 a következő hirben ad számot:

— Elmebeteg. Alig jelenik meg egy számunk, a melyben közölnék ezen cím alatt egy-egy hírt. A mai kor epidemikus nyavalyája, az örültesség nap-nap után több és több áldozatot kíván. Tegnap délután a rendőrség ismét beszállított egy közveszélyes elmebetegét a kórházba, özv. Friedmann Bernátné, szül. Eichner Záli kassai lakos személyében a Buzatér 59 szám alól, a hol

jelenleg fánál tartózkodott s kitört rajta az örültesség.

Bizony szomorú dolog ez és a mi a legnagyobb baj, orvosolhatatlan!

*** Műkedvelői előadás a nagyerdői »Dobos« pavillonban.** A piac és Kossuth utca sarkán kifeszített drót huzalon óriási nagy lobogó hirdeti a Dobos Pavillonban jövő hó 8. és 9-ikén az ev. ref. főiskolai oratóriumban telárlítandó emléktábla javára rendezendő műkedvelői előadást. Ezen alkalommal Szigligeti Ede magyar íróknak remek vigjátéka a Liliomfi kerül színre a következő szereplőkkel: Szilvai professor ifj. Sallay Mihály Mariska gyámleánya Tóth Örszike, Cémilla nevelőné Nagy Rózika, Liliomfi Takács Endre, Szellemfi Nagy Lajos ügyvéd, Kányai Telegdi fogadós Tóth Imre, Örszi leánya Scuell Emma Gyuri pinczer ifj. Széll István, Schvarcz pesti fogadós Iklódi János, Adolf fia Weisz Lajos Szomszédasszony Tóth Juliska, Szolgáló Nagy Juliska, Uracs: Kerékgyártó László.

*** Leesett a toronyról.** Arad-Szent-Márton községben új gőzmalmot építenek, melynek udvarán tegnap véres szerencsétlenség történt. Múlek József huszonegyéves parasztlégény, a kit most tavasszal soroztak be katonának, felmászott az új malom kéményére. Már a legteteten volt mikor egyszerre rémülve látta az alant állók, hogy zuhan lefelé. A szerencsétlen ember elszédült a magasban, lezuhant s éppen egy hegyes vasrudba esett, mely szetszakította belső részeit. Steinicz Gábor dr. községi orvos rögtön ápotás alá vette a merész legényt, de két órai szenvedés után meghalt. Múlek József nem volt munkás, csak kíváncsiságból ment fel a toronyba, daczára, hogy a munkások figyelmeztették a veszedelmre. Az építés vállalkozója Jassik János.

*** Herczeg és gyorsíró.** Karlsbadból jelentik: Minden gyorsíró igaz részvétellel halja majd, hogy Jones William, a legöregebb parlamenti gyorsíró meghalt. Az ő nevével kapcsolatos a gyorsírászat fejlődése, mert ő volt az, aki a porosz francia háború után új életre keltette ezt a tudományt. Jones valamikor az osztrák-magyar hadseregben szolgált mint tűzértiszt. Katonai élményeit nagyon szerette elmélni; különösen a következő: Egy szép napon nyugodtan és »kopot« adjusztirungban sörözött éppen, amikor belép egy vele egyenrangú tiszt és melléje letelepedik. A tüzéség és a nehéz lovasság akkoriban »gyforma uniformist viselt, úgy hogy a két fegyvernemet nem lehetett egymástól megkülönböztetni. Jones nem ösmerte a fiatal, szeretetreméltó és bőbeszédű tisztet, ezért a következő beszélgetést kezdte:

— Mióta vagy az ezrednél?
— Több mint negyedéve
Csodálatos, hogy én mégsem ösmerlek.
Hiszen te is tüzér vagy ugye?
— Dehogy, én dragonos vagyok.
— Vagy ugye? Az én nevem Jones? hát a tied?

Károly, badeni herczeg! — hangzott a szabatos felelet.

— Az már más!
A herczeg és a gyorsíró 1874-ben újra találkoztak.

Csak hogy akkor már a herczeg a kamara elnöke volt, Jones pedig a kamara egyik sztenografa.

*** Megszökött egy huszár.** Magyarország felső részéből, a 4-ik közös huszárezredtől szökött meg Kehán Zsigmond közhuszár. Hogy merre ment, nincs nyoma, mégis tudják merré kell keresni. A szökött huszár Mácsára való és ott kutatnak most utána, s bizonyára jó helyen, mert oda huzhatta az otthon emléke, vagy pedig a legnagyobb távolságig is elható mágnes, egy ragyogó szempár.

*** Bányaszerencsétlenség.** Nagy bányaszerencsétlenségről ad hírt Liptó-szt.-miklósi tudósítónk. A Liptó-Szt.-Miklós közelében levő dubrada antimonbánya egyik ürege besza-

kadt s a leomló kőtermelék az ott dolgozó bányászokat maguk alá temették. A szerencsétlenség onnan eredt, hogy a bányareg falazata nem volt elég erősen alátámasztva s munkaközben nagy kődarabok hullottak le. Mikor a munkások a veszedelmet látták, menekülni akartak, de már késő volt, mert mielőtt kiértek volna az üregből: óriási robajjal bedőlt a tárna. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy a szerencsétlenség pillanatában hányan dolgoztak a tárnában. A hatóság felügyelete alatt rögtön megkezdtek az ásásokat s remélik, hogy a munkások közül nehányat még élve menthetnek ki. A község 700 főnyi lakossága érthető izgalommal várja a mentő munka eredményét. A bánya Demuth Károly tulajdonja.

*** Halálos végű méhcsipés.** Balogh István helybeli gazda ember kiment a Hortobágyra tegnap reggel. Ottan jártában egy méh oly szerencsétlenül csipte meg, hogy a csipés következtében vérmegezését kapott. A gyorsan alkalmazott orvosi segély daczára alig fog életben maradni.

*** Pórus járt tanító.** Munkácsról írják nekünk, hogy ott sok panasz volt egy tanító ellen a miatt, hogy veri a gyerekeket. De hiába tettek ellene följelentést, nem használt semmit, lévén neki nagy protekciója a felsőbb tanügyi bizottságnál. Azonban minden protekcion kifogtak a leleményes iparos tanoncok, kiket szintén tanított az illető tanító s részeltetett a botnak nevezett tanszerben. A markosabb fiúk összebeszéltek, lefogták a tanítót, kötelek köztük a derekára s leeresztve őt az iskola emel-ti ablakából, megmártogatták a levegőben az utcai közönség nagy gadiumár. Jó negyedóraig tartott már ez a mulatság, mire rendőrök érkeztek s kiszabadították a levegőben kalimpázó, halálra ijedt tanterfiut veszedelmes helyzetéből. Azóta kaláccsal sem lehet az iparos-tanoncz-iskolába csalogatni, de az iparos tanoncok is örvendenek, hogy ilyen manőverrel megszabadultak tőle.

*** Anglist speaking club.** Az angol tárgyaló kör (Anglist speaking club) választmány a hó 18-an Széll Farkas elnöklete alatt tartott ülésben egyhangulag elhatározta, hogy a helyiség berendezésével Lamberger és társa céget bizza meg. A berendezés végeztével nevezett club azonnal megkezdte összejövetelét, melyeknek kellemes voltát a fényes és költséges berendezés nagyban fogja emelni.

*** A ki asszony elől menekül.** Régi dolog az már, — mint a nős emberek mondják — hogy a »kukli« predikáció a legborzasztóbb ama dolgok között, melyet feltaláltak a férfiak kizsárasra. De az eddigieknél még borzasztóbb lehetett az a predikáció, melyet tegnap éjjel Faragó István munkás ember kapott a feleségétől, mert a busképű magyar nem tudott már mit csinálni s kinyitotta a rendőrségre menekült a felesége elől. Ugy történt a dolog, hogy a magyar szeszkes állapotban talált haza menni, — mi az asszonyt arra ingerelte, hogy nekieresse a nyelvét. A szegény férj egy darabig csak állta a gyönyört, de aztán — békés természetű, szép életű ember lévén — elszőkött hazulról s beállított a rendőrségre, mondván:

— Adjanak kérem szállást, mert megesz az asszony.

Miután azonban a rendőrség eddig még nincs »kukli« predikációk által élűzött férjek menedékhelyét berendezve, eligazították a magyar a torony alól, ki busan ballagott hazafelé s egyre azon morfondírozott, hogy:

— Megesz az asszony tisztára megesz.

*** Olvasóink figyelmébe.** Debreczen utcai cz. mű czikkünk, mely szombaton tér szüke miatt kimaradt, ma folytatjuk. Rendkívüli érdekességénél fogva felhívjuk reá a közönség figyelmét.

*** Németül nálam magyar gyermekek** 10 hónap alatt megtanulnak. A tanítási nyelv az iskolában német. Lakasom az iskolaépületben van. Teljes ellátás havonta 18 frt. Tandíj félevenként 5 frt. Elfogad teljes ellátásra: Poprádon Danhauser Rezső ev. tanító és muzeumi őr.

* **Díjlövészet.** 1899. június 25-én tartott lövészet alkalmával díjat nyertek: Legjobb mély lövéssel B a u m Miksa 4 koronát Legtöbb körlovással S z a b ó Sándor 2 koronát.

* **Párbeszéd a kannibálok szigetén.** Első kannibál: Szomszéd, hová lett az anyósod? Régen nem láttam már a kunyhód körül!

Második kannibál: Hová lett? Hát nem hallottad, hogy ez előtt két héttel, örökös nyelvése miatt — megettem!

* **Egy halotti bucsuztatóból.**

„Kedves jó testvérem, ki laksz Apostagon. Az Isten áldjon meg téged jó vastagon!”

* **A nem sikerült végrendelet.** Haladókló feletlen volt a számosszegi ember s előre látó felesége rábeszélte az urát, hogy tegyen végrendeletet. Megjelent a háznál a jegyző és két előjárósági tag, hogy tanui legyenek a végrendeletnek.

Az asszony adta a szót:

— Ugy-e lelkem — mondja az urának — a vagyonnak fele része a kis leányunkké lesz?!

— Igen! nyúgi a beteg.

— A másik fele része pedig az enyém? faggatja tovább az asszony.

— Hát akkor nekem mi marad!? — riad fel a boldokló, kibe feleségének kapzsisága új életet öntött, végrendeletet nem tett, hanem felgyógyult szépen s ma is jó egészségben él.

* **Temetői poézis.** Az olcsvai (Szatmármegye) temetőből:

„Itt nyugszik az Urnak
Megért gabonája,
Kit a Jézus Krisztus
Csűrjébe takaral!”

A szomszéd feluban pedig egy példás szorgalmu, munkás embernek fejfáján a következő felirat olvasható:

„Itt nyugszik a szorgalom műve.”

* **Zeneestély.** Ma a Corsó kávéházban zeneestély tartatik Magyar Testvérek zenekara által.

x **Gleichenberg gyógyhely.** Az európai gyógyhelyek között bizonyára Gleichenberg az első közé számítható. Egyrészt a világszerte ismert gyógyforrásainak, melynek a fürdőhely 65 év óta világhírűvé vált gyógyhelyét köszönheti, másrészt pedig gyógyintézete sokféle es mintaszerű berendezése, úgy higiéniaegészségügyi berendezése által a villa varoskában. Az eddig fennállott gyógyhelyekhez: a sósvíz fecskendezés, fenyő gőzölgések, a pneumatikai kamarák, a hidegvízgyógyintézet és a különböző fürdőhelyiségekhez, az idén még hozzájött 2 egyes kabin sósvíz fecskendezésre és fenyőolaj fecskendezésre, melyek a t. vendégek előtt igen kedveltek. Kijűnően bevalnak továbbá a lakás és étkezési viszonyok a t. fürdőzők igényeinek. Az előbbiniről a fürdőigazgatóság szívesen szolgál felvilágosítással. A fürdőben történt újításokból még kiemelendő az újonnan épült postaépület és a jóval kiterjesztett vízvezeték.

Debreczen utcái.

Helyrajzi tanulmány.

Írta: **Egy cultur-mérnök.**

VIII.

Debreczeni családokról elnevezett utcák.

1. Busi-utca.
2. Agárdi-utca.
3. Bundi-utca.
4. Szalkay-utca.
5. Kápolnási-utca.
6. Péterfia-utca.

(A Kápolnási-utca a múlt évig Kápolnási-köz volt. Valószínű, hogy valamikor egy Kápolnási nevű embernek lehetett ottan körülbétele. A Kápolnási család nevével a XVII-ik század második feléről fennmaradt jegyzőköny-

vekben néhányszor találkozunk. Kápolnási János és Kápolnási Pál városi követségekből járó, előkelő polgárok voltak. (Z. L. szives közlése).

A Szalkai-utca is valószínűleg családnévből eredt, mert az nem tehető föl, hogy Máté Szalkától, vagy Tisza-Szalkától kölcsönözte volna nevét.

A Busi, Agárdi és Bundi-családok még ma is megvannak Debreczenben.

A Péterfia-utca elnevezés a legrégebbek közé tartozik. Csakhogy még 1670—1680 körül is gyakran Péterfia Jakab-utca elnevezéssel találkozunk a városi jegyzőkönyvekben, Géresi Kálmán szerint Debreczen egykori híres földes urai, a Dózsák vagy Dousák (éltek a XIII—XIV-ik században) egyikének a nevét őrizi: a Péter fiát, Jakabét, a kik első országos méltóságokat viseltek.)

IX.

Tudományos nevű utcák.

1. Tanító-utca.
2. Realiskola-utca.
3. Iskola-utca.

X.

Katonai jellegű utcák.

1. Vár-utca.
2. Nemzetőr-utca.
3. Honvéd-utca.
4. Nyil-utca.
5. Salétrom-utca.

(A Vár-utca arról nevezetes, hogy — a hagyomány szerint — ottan állott egykor az Enyingi Török Bálint várkastélya. Enyingi Török Bálint nevét különben, kivel druzsai, a törökök, nagyon csúnyán bántak el, nem ez az utca, hanem a IV-ik kerületben fekvő, a Miklós-utczával párhuzamos Török Bálint-utca őrizi.)

XI.

Ipari foglalkozásról elnevezett utcák.

1. Bádogos-utca.
2. Csapó-utca.
3. Nyomtató-utca.
4. Szappanos-utca.
5. Faragó-utca.
6. Cserepes-utca.
7. Perczes-utca.
8. Mester-utca.
9. Varga-utca.
10. Timár-utca.
11. Késes-utca.
12. Egymalom-utca.
13. Kétmalom-utca.
14. Ötmalom-utca.
15. Malom-köz.

(Ugyan mire való az a sok Malom-utca? A többiek neveit is, egy pár kivátelevel, kár volt meghagyni, hiszen ezen utcák eredeti jellege ma már ugys elveszett.)

A csapó-utca a szürcsapóktól vette nevét, mely iparág ma már nagyon alá hanyatlott. Kultur-történelmi értéke van a Nyomtató-utczának. Ugyanis ezen utcában állították föl az első könyvnyomtató műhelyt, e tényről vette nevét, tehát nem attól, mintha buzát nyomtattak volna ottan. Ezen utca nevét is kár volt azonban meghagyni, modern nevet kaphatott volna „Szabad sajtó-utca” név alatt. E lév aztán félreértés nélkül rámutatott volna az utca eredeti nevének származására.)

XII.

Virág, illetve növény nevű utcák.

1. Róza-utca.
2. Berek-utca.
3. Fűvészkert-utca.
4. Kertész-utca.
5. Csemete-utca.
6. Hüvelyes-utca.
7. Zöldfa-utca.
8. Virág-utca.
9. Gyöngyvirág-utca.
10. Pásti-utca.

(A Pásti-utczát, hol Jehovah dicsőségére zeng az ó héber ének, azért soroztuk ide, mert a pást szó gyepmezőt jelent. Falu helyen

különben az ilyen szűk utcát nem utczának, hanem kutya-szoritónak nevezik.)

XIII.

Madár nevű utcák.

1. Sas-utca.
2. Pacsirta-utca.
3. Gólya-utca.

És egy egész kert: a libakert.

(A gólya-utczáról jut eszünkbe, hogy a gólyák, a r. kath. plébániáról, hol eredetileg tanyát ütöttek, nagyon elszaporodtak az idén Debreczenben. Ez felette örvendős esemény s bölcs előrelátás volt a kertiségeket a belterületbe bevonni, mert a népesség a közel jövőben rendkívüli mérvben fog szaporodni. Gondoskodnak erről a gólyák.)

XIV.

Állat nevű utcák.

1. Kigyó-utca.
2. Borz-utca.
3. Halköz.

(Csodálatos, hogy az állat nevű utcák közt nem szerepel a bárány, holott a város czimerében is benne van ez a jámbor állat. Volt ugyan Bárány-utczánk, de abból Teleki-utczát csináltak. A Bárány-utca tehát elveszett, holott nagyon jellemző név ez reánk nézve, Jókai is megírta az ex-lex állapot feledhetetlen boldog idejében, hogy mi debreczeniek holmi bolond merényletre sohasem adtuk rá a fejünket. A minthogy igaz is. Mindig bárány türelmünk volt. Öseink az ellenségnek is mindig arannyal fizettek, a helyett, hogy vassal fizettek volna! Ma is megnyirhat bennünket bárki, a mint például az augsburgi légszeszgyár r. társaság igen ügyesen megcselkedte!)

(Vége köv.)

Gyilkosság a légyotton.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 24.

Ifjabb Iliga Tógyer aki mind e mai napig Pestere határában szántogatta pár arasznyi földcsékjét, ez a nagy szál oláh paraszt határozottan arra született, hogy valahol Isztambulban hurik búbajos nótája mellett hunyja le örökre a szemét. Akármelyik nagyvezér sem lehetett küömb tisztelője a nők nemének, mint Iliga Tógyer, aki szerény körülményei folytán csupán három feleséget tarthatott, s aki éppen a szerelemre való nagy hajlandósága miatt önarakatan kívül lépett ki az elők sorából. Egy megcsalt férj ölte meg Iliga Tógyert szerelmi találkozásán, mert hogy az oláh paraszt csak éppugy banik el a csábitóval, mint például W a s s e r t h á l a szebeni kapitány.

A gyilkosságról egyébként ezt írja nekünk élesdi levelezőnk:

Felső-Lugos küzségben gyilkosság történt tegnap éjszaka. Ifjabb Iliga Tógyer pesterei oláh paraszt, aki emberölésért s pénzhamisítás miatt több esztendei fegyházat is viselt, két évvel ezelőtt házasodott. Szeretnevaló falubeli lányt vett feleségül, de már a lakzi után való héten hevesen udvarolgotott egy elvált menyecskének, ki szívesen hajlott az ujházás gazda ígéretésére.

Ennek a viszonyoknak meg volt a természetes következménye s ifjabb Iliga Tógyer nemsokára ezután odavette a házához szeretőjét porontyával együtt. A törvényes feleség a legnagyobb békeágyban tért meg a másik asszonnyal. A szerelmes természetű oláh azonban ki akarta bővíteni saját külön szerailját s már szemet is vetett Puje Illie felső lugosi öreg, süketnéma gazda szép, fiatal feleségére, akivel gyakorta volt már titkos találkozás.

A szép asszony tegnap a kiskapuban várta Iliga Tógyert, aki szakadó esőben vágott neki az éjszakának.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.